O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA’LIM AGENTLIGI
KASBIY TA’LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA’LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

Toshkent – 2026

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA’LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta’lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Hayot faoliyati xavfsizligi talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me’yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me’yoriy asoslar

1.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi “**Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida**”gi **572**-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

1. Hayot faoliyati xavfsizligi to‘g‘risidagi asosiy tushunchalar. Aholi va hududlarning xavfsizligfini ta’minlashning huquqiy asoslari. Favqulodda vaziyatlarda shikastlanganlarga shifokorgacha bo‘lgan tez tibbiy yordam ko‘rsatishni tashkil etish;
2. Fuqoqro muhofazasi. Favqulodda vaziyatlar to‘g‘risidagi asosiy tushunchalar Tabiiy va texnogen, ekologik tusdagi favqulodda vaziyatlarda fuqarolarga tibbiy yordamni tashkil etish. Xalqaro terrorizm tushunchasi, turlari. Terrorchilik sodir etilganda aholi harakati;
3. Yong‘in xavsizligi yong‘in chiqish va portlash xavfi, yong‘in havfsizligi qoidalari, shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni tashkillashtirish.
4. Birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. umumiy tamoyillari. va shifokorgacha bo‘lgan yordamni ko‘rsatish xususiyatlari. Avtoxalokatlarda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish, qon ketishida, suyaklar sinishida birinchi tibbiy yordam

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstuktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Testlar soni
1	Hayot faoliyati xavfsizligi to‘g‘risidagi asosiy tushunchalar. Aholi va hududlarning xavfsizligfini ta’minlashning huquqiy asoslari. Favqulodda vaziyatlarda shikastlanganlarga shifokorgacha bo‘lgan tez tibbiy yordam ko‘rsatishni tashkil etish	Hayot faoliyati xavfsizligi to‘g‘risidagi asosiy tushunchalar. Aholi va hududlarning xavfsizligfini ta’minlashning huquqiy asoslari.Tinchlik davridagi favqulodda vaziyatlar haqida tushuncha. qonunlari. Favqulodda vaziyatlarda shikastlanganlarga shifokorgacha bo‘lgan tez tibbiy yordam ko‘rsatishni tashkil etish; Tibbiy evakuatsiya bosqichlarini biladi va qo‘llay olishi lozim. Favqulodda vaziyatlarda jarohatlanish turlari, ularda qon oqishi turlari, sabablari va belgilarini biladi. Favqulodda vaziyatlarda epidemiyaga qarshi chora-tadbirlarni qo‘llay olishi lozim. Infeksiya manbalarini zararsizlantirish usullari, infeksiya o‘tish yo‘llarini uzib qo‘yish tadbirlari bilishi, qo‘llay olishi lozim. O‘ta xavfli infeksiyalar, ulardan muhofazalanish vositalarini farqlashi va qo‘llay olishi lozim.	4 ta
2	Fuqaro muhofazasi. Favqulodda vaziyatlar to‘g‘risidagi asosiy tushunchalar Tabiiy va texnogen, ekologik tusdagi favqulodda vaziyatlarda fuqarolarga tibbiy yordamni tashkil etish. Xalqaro terrorizm tushunchasi, turlari. Terrorchilik sodir etilganda aholi harakati	Fuqaro muhofazasi. Favqulodda vaziyatlar to‘g‘risidagi asosiy tushunchalar Tabiiy va texnogen, ekologik tusdagi favqulodda vaziyatlarda fuqarolarga tibbiy yordamni tashkil etish. Tabiiy (yer qimirlashi, suv toshqinlari, sel, ko‘chkilar, dovul, to‘fon) va texnogen (Yong‘in, portlash, zarba to‘lqini, kuyish, elektr tokidan jarohatlanish) tusdagi favqulodda vaziyatlar tasnifini biladi va ularni farqlay oladi. Ularda kuzatiladigan odam hayoti va sog‘lig‘iga xavf tug‘diradigan holatlar va jarohatlar Terrorizm rivojlanish tarixi, turlari, xalqaro terrorizm, terrorchi, garovga ushlab turilgan shaxs tushunchalari, terrorchilikning maqsadlari, terrorchilik aktlarini o‘tkazishda qo‘llaniladigan vositalar haqida tushunchalarga ega. Terrorchilik holati sodir etilganda aholining xatti-harakati, tibbiy yordamni tashkil qilish qoidalarini biladi va amalda qo‘llay olishi lozim	14 ta
3	Yong‘in xavsizligi yong‘in chiqish va portlash xavfi,	Yong‘in xavsizligi yong‘in chiqish va portlash xavfi, yong‘in havfsizligi qoidalari, shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni tashkillashtirish. O‘t	4 ta

	yong‘in havfsizligi qoidalari, shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatishni tashkillashtirish	o‘chirish vositalari va usullari.	
4	Birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. umumiy tamoyillari. va shifokorgacha bo‘lgan yordamni ko‘rsatish xususiyatlari. Avtoxalokatlarda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish, qon ketishida, suyaklar sinishida birinchi tibbiy yordam	Favqulodda vaziyatlarda jarohatlanish turlari, ularda qon oqishi turlari, sabablari va belgilarini biladi. Arterial, venoz, kapillyar, parenximatoz qon oqishlarining belgilarini farqlaydi. Qon oqishni to‘xtatish xususiyatlari, usullari, qonun-qoidalarini biladi va qo‘llay oladi. Qon ketishining asoratlarini biladi, gemorragik shok, o‘tkir qon yetishmovchiligi, belgilari, oqibatlari haqida ma’lumotga ega bo‘lishi lozimshoshilinch va shifokorgacha yordam berish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi lozim.. Avtoxalokatlarda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish, qon ketishida, suyaklar sinishida birinchi tibbiy yordam	18 ta

V. Baholanadigan kognitiv ko‘nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	**Bilish**	Fanga doir nazariy ma’lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	20 %
2.	**Qo‘llash**	O‘zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta’limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	60 %
3.	**Mulohaza qilish**	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog‘liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	20 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To‘rtta variantdan bittasi to‘g‘ri bo‘lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to‘g‘rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test

3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to‘g‘ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezoni va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to‘g‘ri javob 2 ball, noto‘g‘ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

Test topshirig‘ini bajarish uchun 80 daqiqa vaqt me’yori belgilanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat’iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko‘chirish, yordam so‘rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. G.S.Ergasheva , S.M.Ermatova “Hayot faoliyati xavfsizligi , Toshkent-2016

2. Y.Allayorov, Y.Tojiboyev “Favqulotda holatlar tibbiyoti” Toshkent, Ilm Ziyo nashriyoti, 2012 yil

3. Y.Allayorov, Y.Tojiboyev “Favqulotda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari” Toshkent “Ilm Ziyo” 2007 yil

4. A.A.Akilov, Sh.Sh. Rizayev Yo‘l xarakati qoidalari Toshkent 2024 Avtohamroh nashriyoti (Avtoxalokatlarda birinchi tibbiy yordam)

***Eslatma:** test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to‘g‘ridan - to‘g‘ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko‘rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko‘ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.*